

СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ
TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SODNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

EUROPOS BENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS
AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-GUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
CURTEA DE JUSTIȚIE A COMUNITĂȚILOR EUROPENE
SÚDNY DVOR EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Υπηρεσία Τύπου και Πληροφόρησης

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 66/09

16 Ιουλίου 2009

Απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-168/08

László Hadadi κατά Csilla Márta Mesko

**ΣΥΖΥΓΟΙ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΚΟΙΝΗ ΔΙΠΛΗ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΑΣΚΗΣΟΥΝ ΑΓΩΓΗ ΔΙΑΖΥΓΙΟΥ, ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥΣ,
ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ ΟΠΟΙΟΥΔΗΠΟΤΕ ΑΠΟ ΤΑ ΔΥΟ ΚΡΑΤΗ ΤΩΝ
ΟΠΟΙΩΝ ΕΧΟΥΝ ΤΗΝ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ**

Η διεθνής δικαιοδοσία των δικαστηρίων του ενός από τα κράτη μέλη αυτά δεν μπορεί να αποκλειστεί με την αιτιολογία ότι, στο πρόσωπο του ενάγοντος, δεν υφίστανται άλλα, πλην της ιθαγένειας, συνδετικά στοιχεία με το κράτος αυτό

Ο κοινοτικός κανονισμός για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές¹ προβλέπει, μεταξύ άλλων, διάφορες βάσεις διεθνούς δικαιοδοσίας για αγωγές που αφορούν τη λύση της έγγαμης σχέσης. Εκτός από διάφορα κριτήρια που στηρίζονται ποικιλοτρόπως στη συνήθη διαμονή των συζύγων, ο κανονισμός προβλέπει και το κριτήριο της ιθαγένειας² των δύο συζύγων.

Εξάλλου, ο κανονισμός προβλέπει, καταρχήν, ότι οι αποφάσεις διαζυγίου που εκδίδονται εντός κράτους μέλους αναγνωρίζονται από τα λοιπά κράτη μέλη της Ένωσης χωρίς να ερευνάται η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου του κράτους μέλους προέλευσης. Ωστόσο, δυνάμει των μεταβατικών περί αναγνώρισης κανόνων του κανονισμού³, σε ορισμένες περιπτώσεις όπου η απόφαση διαζυγίου έχει εκδοθεί πριν από την έναρξη της εφαρμογής του κανονισμού⁴, η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου του κράτους μέλους προέλευσης πρέπει, κατ' εξαίρεση, να ελέγχεται.

Το 1979, ο L. Hadadi και η C. M. Mesko, αμφότεροι Ούγγροι υπήκοοι, συνήψαν γάμο στην Ουγγαρία. Μετανάστευσαν στη Γαλλία το 1980, όπου εξακολούθουν να διαμένουν. Το 1985,

¹ Κανονισμός (ΕΚ) 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) 1347/2000 (ΕΕ L 338, σ. 1).

² Στην περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας, το κριτήριο της ιθαγένειας αντικαθίσταται από το κριτήριο του κοινού «domicile».

³ Οι μεταβατικές αυτές διατάξεις περιέχονται στο άρθρο 64 του κανονισμού.

⁴ Ο κανονισμός άρχισε να εφαρμόζεται από 1ης Μαρτίου 2005, εκτός από τα άρθρα 67 έως 70, τα οποία δεν αφορούν τη διαφορά της κύριας δίκης.

απέκτησαν τη γαλλική ιθαγένεια, οπότε έχουν, έκαστος, και την ουγγρική και τη γαλλική ιθαγένεια.

Στις 23 Φεβρουαρίου 2002, ο L. Hadadi άσκησε αγωγή διαζυγίου ενώπιον του δικαστηρίου της Πέστης (Ουγγαρία). Η C. M. Mesko ζήτησε διαζύγιο ενώπιον του tribunal de grande instance de Meaux (Γαλλία), στις 19 Φεβρουαρίου 2003.

Στις 4 Μαΐου 2004, μερικές ημέρες μετά την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, εκδόθηκε διαζύγιο μεταξύ του L. Hadadi και της C. M. Mesko με απόφαση του δικαστηρίου της Πέστης.

Κατόπιν της απόφασης αυτής, το γαλλικό δικαστήριο έκρινε την αγωγή διαζυγίου της C. M. Mesko απαράδεκτη. Η C. M. Mesko άσκησε έφεση κατά της απόφασης αυτής ενώπιον του Cour d'appel de Paris, το οποίο έκρινε ότι η απόφαση διαζυγίου του ουγγρικού δικαστηρίου δεν μπορούσε να αναγνωριστεί στη Γαλλία, καθόσον η διεθνής δικαιοδοσία του ήταν «στην πραγματικότητα πολύ εύθραυστη», ενώ η δικαιοδοσία του δικαστηρίου της κατοικίας των συζύγων, που βρίσκεται στη Γαλλία, ήταν συγκριτικά «διαίτερα ισχυρή». Κατά συνέπεια, το Cour d'appel de Paris έκρινε παραδεκτή την αγωγή διαζυγίου της C. M. Mesko.

Ο L. Hadadi άσκησε αναίρεση κατά της απόφασης αυτής. Στο πλαίσιο της εξέτασης του παραδεκτού της αγωγής διαζυγίου που ασκήθηκε στη Γαλλία, το Cour de cassation καλείται να εφαρμόσει, όσον αφορά την απόφαση διαζυγίου που έχει εκδοθεί από το ουγγρικό δικαστήριο, τους μεταβατικούς περί αναγνώρισης κανόνες του κανονισμού. Ουσιαστικά, καλείται να καθορίσει αν τα ουγγρικά δικαστήρια είχαν, κατ' εφαρμογή του κανονισμού, διεθνή δικαιοδοσία για να επιληφθούν της αγωγής διαζυγίου του L. Hadadi. Το Cour de cassation υπέβαλε στο Δικαστήριο ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των περί διεθνούς δικαιοδοσίας κανόνων του κανονισμού στην περίπτωση συζύγων που έχουν κοινή διπλή ιθαγένεια, ουγγρική και γαλλική, δεν κατοικούν πλέον την Ουγγαρία από πολλού χρόνου και των οποίων το μόνο συνδετικό στοιχείο με τη χώρα αυτή συνίσταται στην ουγγρική ιθαγένεια.

Το Δικαστήριο διαπιστώνει, καταρχάς, ότι ο κανονισμός δεν διακρίνει αναλόγως του αν ένα πρόσωπο έχει μόνο μία ιθαγένεια ή πλείονες ιθαγένειες. Κατά συνέπεια, η διάταξη του κανονισμού η οποία προβλέπει τη διεθνή δικαιοδοσία των δικαστηρίων του κράτους μέλους της ιθαγένειας των συζύγων **δεν μπορεί να ερμηνεύεται διαφορετικά** αναλόγως του αν η δύο σύζυγοι έχουν κοινή διπλή ιθαγένεια ή αν έχουν μόνο μία κοινή ιθαγένεια. Επομένως, το επιλαμβανόμενο αγωγής διαζυγίου δικαστήριο δεν μπορεί, σε περίπτωση κοινής διπλής ιθαγένειας, να αγνοήσει το γεγονός ότι οι ενδιαφερόμενοι έχουν την ιθαγένεια άλλου κράτους μέλους.

Κατά συνέπεια, στο πλαίσιο της εφαρμογής των μεταβατικών περί αναγνώρισης κανόνων του κανονισμού, **τα γαλλικά δικαστήρια οφείλουν να λάβουν υπόψη τους ότι ο L. Hadadi και η C. M. Mesko έχουν και ουγγρική ιθαγένεια και, ως εκ τούτου, τα ουγγρικά δικαστήρια θα μπορούσαν, κατ' εφαρμογή του κανονισμού, να είχαν αρμοδιότητα προς εκδίκαση της αγωγής διαζυγίου μεταξύ των δύο αυτών προσώπων.**

Το Δικαστήριο σημειώνει, συναφώς, ότι ο κανονισμός δεν αποκλείει στον αποκλεισμό των πολλαπλών δικαιοδοσιών. Αντιθέτως, η συνύπαρξη πλειόνων αρμοδίων δικαστηρίων, χωρίς ιεράρχηση μεταξύ τους, προβλέπεται ρητώς.

Περαιτέρω, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι ο κανονισμός, θεσπίζοντας ως κριτήριο διεθνούς δικαιοδοσίας την ιθαγένεια, ευνοεί ένα συνδετικό στοιχείο μονοσήμαντο και εύκολο στην εφαρμογή του. Δεν προβλέπει άλλο κριτήριο όσον αφορά την ιθαγένεια όπως, ιδίως, το κατά

πόσον αυτή είναι ενεργός. Πράγματι, η ανάγκη ελέγχου του συνδέσμου μεταξύ των συζύγων και των αντίστοιχων ιθαγενειών τους θα επιβάρυνε την εξακρίβωση της ύπαρξης διεθνούς δικαιοδοσίας και θα αντέβαινε, συνεπώς, στον σκοπό της διευκόλυνσης της εφαρμογής του κανονισμού με τη χρήση ενός απλού και μονοσήμαντου κριτηρίου ως προς το συνδετικό στοιχείο.

Τέλος, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, δυνάμει του κανονισμού, ένα ζεύγος το οποίο έχει μόνον την ιθαγένεια ενός κράτους μέλους θα είχε πάντοτε τη δυνατότητα να προσφύγει στα δικαστήρια του κράτους αυτού, έστω και αν η συνήθης διαμονή του δεν βρίσκεται πλέον από πολλών ετών εντός του κράτους αυτού και δεν υφίστανται παρά λίγα στοιχεία πραγματικού συνδέσμου με το εν λόγω κράτος.

Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο κρίνει ότι, **όταν οι σύζυγοι έχουν αμφότεροι την ίδια διπλή ιθαγένεια, ο κανονισμός δεν επιτρέπει τον αποκλεισμό της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων τους ενός από τα δύο κράτη μέλη με την αιτιολογία ότι δεν υφίστανται, στο πρόσωπο του ενάγοντος, άλλα συνδετικά στοιχεία με το κράτος αυτό.**

Το Δικαστήριο κρίνει, συνεπώς, ότι **τα δικαστήρια των κρατών μελών των οποίων οι σύζυγοι έχουν την ιθαγένεια έχουν διεθνή δικαιοδοσία δυνάμει του κανονισμού, οπότε οι σύζυγοι μπορούν να επιλέξουν τα δικαστήρια του κράτους μέλους ενώπιον των οποίων θα υποβάλουν τη διαφορά.**

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Γλώσσες στις οποίες διατίθεται: BG ES CS DE EL EN FR IT HU NL PL RO SK

Το πλήρες κείμενο της απόφασης βρίσκεται στην ιστοσελίδα του Δικαστηρίου
[C-168/08](#)

Μπορείτε να το συμβουλευθείτε, κατά κανόνα, από τις 12 το μεσημέρι, ώρα Κεντρικής Ευρώπης, κατά την ημερομηνία της δημοσίευσης της απόφασης.

Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με την κα Estella Cigna-Αγγελίδη
Τηλ.: (00352) 4303 2582 Fax: (00352) 4303 2674

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της απόφασης διατίθενται στο EbS “Europe by Satellite”, υπηρεσία παρεχόμενη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Επικοινωνίας, L-2920 Λουξεμβούργο Τηλ.: (00352) 4301 35177 Fax: (00352) 4301 35249 ή B-1049 Βρυξέλλες, Τηλ: (0032) 2 2964106 Fax: (0032) 2 2965956